

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-1200 - 553
Konu : Kanun Tasarısı

24 / 2 / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

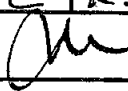
Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 25/1/2016 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Başbakan

Ek:

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	Milli Savunma				
Esas Komisyon	Dışişleri				
Tarih:	01 Mart 2016			E.No: 1/661	
Ysm. Uzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gen. Sek.	
TBMM BAŞKANI					

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
24 Subat 2016
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
24 Subat 2016
No: 30338

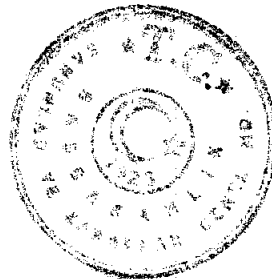
GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması Millî Savunma Bakanı İsmet YILMAZ ile Nijer Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanı Karidio MAHAMDOU tarafından 06 Mayıs 2015 tarihinde İstanbul/Türkiye’de imzalanmıştır.

Söz konusu İşbirliği Anlaşması ile iki ülke arasında;

- a. Savunma sanayi iş birliği faaliyetlerinin hukuki bir temelde yürütülmesi,
- b. Savunma sanayi alanındaki ihtiyaçların ortak üretimi,
- c. Savunma sanayi ürünlerinin üretimi konusunda teknoloji transferi,
- ç. İhtiyaç duyulan savunma sanayi ürünlerinin karşılıklı tedariki,
- d. Müşterek üretilecek savunma sanayi ürünlerinin üçüncü ülkelere satışı ile
- e. Türk savunma sanayi tarafından üretilen savunma sanayi ürünlerine pazar imkânı sağlanması amaçlanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti arasında imzalanan Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması ile Nijer Cumhuriyeti’nin ihtiyacı olan savunma sanayi ürünlerinin artarak Türk savunma sanayi tarafından karşılanması ve iş birliğinin her iki ülke yararına geliştirilmesi hedeflenmektedir.

T/ 934

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE NİJER CUMHURİYETİ ARASINDA SAVUNMA
SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 6 Mayıs 2015 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

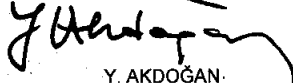
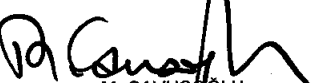
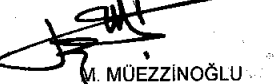
MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

2015

AHMET DAVUTOĞLU
BAŞBAKAN

 N. KURTULMUŞ Başbakan Yardımcısı	 M. ŞİMŞEK Başbakan Yardımcısı	 Y. AKDOĞAN Başbakan Yardımcısı	 Y. T. TÜRKES Başbakan Yardımcısı
 L. ELVAN Başbakan Yardımcısı	 B. BOZDAĞ Adalet Bakanı	 S. RAMAZANOĞLU Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 V. BOZKIR Avrupa Birliği Bakanı
 F. İPLİK Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı	 S. SOYLU Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 F. G. SARI Çevre ve Şehircilik Bakanı	 M. ÇAVUŞOĞLU Dışişleri Bakanı
 M. ELİTAŞ Ekonomi Bakanı	 B. ALBAYRAK Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 A. Ç. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 F. ÇELİK Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı
 B. TÜFENKÇİ Gümrük ve Ticaret Bakanı	 E. YILMAZ İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 M. ÜNAL Kültür ve Turizm Bakanı
 N. AGBAL Maliye Bakanı	 N. AVCI Millî Eğitim Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı
 M. MÜEZZİNOĞLU Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı		

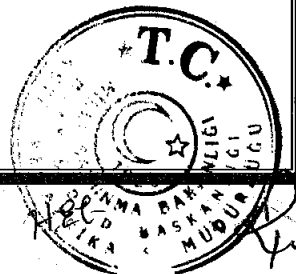
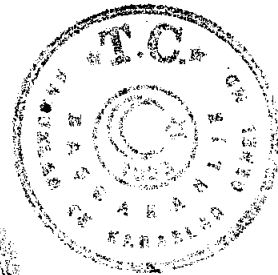
Dosya No:

101-1200

149

✓

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
NİJER CUMHURİYETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE NİJER CUMHURİYETİ
ARASINDA
SAVUNMA SANAYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti, bir taraf ve Nijer Cumhuriyeti, diğer taraf (bundan böyle her biri "Taraf" ve müştereken "Taraflar" olarak adlandırılacaktır);

Birleşmiş Milletler Şartının hedef ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Karşılıklı yarar ve hak eşitliği ilkeleri temelinde, daha fazla geliştirilecek ve güçlendirilecek olan dostluk ve işbirliği ilişkilerinin, dünya barışı ve güvenliğine olduğu kadar iki ülkenin ortak çıkarlarına da katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Askerî teçhizat ve silah alanında bilimsel ve teknik kabiliyetlerini kullanarak savunma sanayi işbirliğini geliştirme isteklerini belirterek,

Karşılıklı saygı ile mütekabiliyet esaslarına bağlı kalarak,

Aşağıdaki konularda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE 1
AMAÇ**

İşbu Anlaşmanın amacı; Taraflar arasında, savunma mal ve hizmetlerinin geliştirilmesi, üretimi, tedariki, idamesi ve ilgili teknik ve lojistik destek alanlarında daha etkili işbirliği ile Tarafların savunma sanayi kabiliyetlerini geliştirerek savunma sanayi alanında işbirliği sağlamaktır.

**MADDE 2
KAPSAM**

İşbu Anlaşma; Tarafların yetkili makamları ve/veya savunma sanayi kuruluşları/firmaları arasındaki savunma sanayi alanında karşılıklı işbirliği faaliyetlerinin esaslarını kapsamaktadır.

**MADDE 3
TANIMLAR**

1. "Anlaşma"; Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti arasındaki Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasını ifade eder.
2. "Savunma Sanayi Mal ve Hizmetleri"; ilgili lojistik destek ile birlikte silahları ve askerî teçhizatı ve bu silah ve teçhizatın araştırma, geliştirme ve üretimi için gerekli malzemeyi ve hizmeti ifade eder.
3. "İşbirliği"; Tarafların kendi ilgili yasalarına ve düzenlemelerine uygun olacak şekilde mütekabiliyet esasına dayalı olarak bu Anlaşmanın amaçları için üstlendikleri faaliyetleri ifade eder.
4. "Karma Komisyon"; üyeleri Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı ve Nijer Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı temsilcilerinden oluşan, her iki Tarafın eşit düzeyde temsil edileceği ve bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması, değerlendirilmesi ve gerektiğinde yapılacak değişikliklere ilişkin görevleri yürüten Komisyonu ifade eder.

5. "Resmî Görev", bu Anlaşma veya bu Anlaşmaya istinaden yapılacak diğer anlaşmalar uyarınca icra edilecek görevi ifade eder.
6. "Gönderen Taraf"; Kabul Eden Tarafın ülkesine bu anlaşmanın amaçları doğrultusunda personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.
7. "Kabul Eden Taraf"; bu Anlaşmanın uygulanması için Gönderen Tarafın personel, malzeme ve teçhizatını ülkesine kabul eden Tarafı ifade eder.
8. "Misafir Personel"; bir Tarafın, bu Anlaşmanın uygulanması için karşı Taraf ülkesine gönderdiği asker ve/veya sivil personeli ifade eder.
9. "Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler"; Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu ve kendisine bağımlı olan kişileri ifade eder.
10. "Üçüncü Taraf"; Tarafların dışındaki herhangi bir kişi, varlık, kuruluş veya herhangi bir ülkenin hükümeti veya herhangi bir devlet veya uluslararası kuruluş veya bunların yasal temsilcilerini ifade eder.
11. "Kalite Güvencesi"; savunma ürünlerinin veya hizmetlerinin Taraflar arasında mutabık kalınan prosedür, standart, norm ve ilgili teknik şartnamelere bağlı olarak üretim, performans ve kullanım gereklerine uygunluğunu güvence altına alan tüm faaliyetleri ifade eder.
12. "Kaynak Taraf"; Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge veya Malzemenin yetkisi altında üretildiği Taraf veya uluslararası kuruluşu ifade eder.
13. "Alan Taraf" Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemeyi Kaynak Taraftan alan Tarafı ifade eder.
14. "Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme"; şekli veya tipine ya da gönderilme yöntemine bakılmaksızın, bir gizlilik derecesi ibaresi ile işaretlenen ve ulusal güvenlik çıkarlarından dolayı ve ulusal yasalara uygun olarak yetkisiz erişime, kullanıma veya imhaya karşı koruma gerektiren herhangi bir bilgi, belge veya malzemeyi ifade eder.
15. "Yetkili Güvenlik Makamı"; işbu Anlaşma çerçevesinde ve her bir Tarafın ulusal kanun ve düzenlemeleri uyarınca Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemenin güvenliğinden sorumlu olan makamı ifade eder.
16. "Ticari Hassas"; niteliği itibarıyla TASNİF DIŞI olup, ticari bakımdan hassasiyet arz eden veya mülkiyet hakkı ihtiva eden belgeleri ifade eder.
17. "Tesis Güvenlik Belgesi"; bir tesiste bulunan veya bulunabilecek Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemenin veya tesiste yürütülen gizlilik dereceli projenin fiziki güvenliklerinin sağlanması için, tesisin bulunduğu yer ve çevre şartları ile maruz kalabileceği potansiyel dış ve iç tehditler göz önüne alınarak projelendirilmiş olan koruma önlemlerinin, istenilen gizlilik derecesine uygun bulunduğunu gösteren, her bir Tarafın Yetkili Güvenlik Makamınca kendi ulusal kanunlar ve düzenlemelerine uygun olarak verilen resmî belgeyi ifade eder.
18. "Bilmesi Gereken Prensibi"; Resmi Görev ile ilgili olarak ve/veya somut bir görevin yerine getirilmesine yönelik Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzemeye erişim gereğini ifade eder.
19. "Kişi Güvenlik Belgesi"; bir şahsın, Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme veya gizlilik dereceli projeye, Bilmesi Gereken Prensibi çerçevesinde nüfuz edebilmesini veya bunların muhafaza edildiği ya da yürütüldüğü gizlilik dereceli yerlere giriş iznini sağlayan, her bir Tarafın Yetkili Güvenlik Makamınca kendi ulusal kanunlar ve düzenlemelerine uygun olarak verilen resmî belgeyi ifade eder.

20. "Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları" Tarafların topraklarında onaylanan sınai, bilimsel, edebi ve sanatsal alanlardaki icatlara ilişkin tüm hakları ve telif haklarını (patent hakları dâhil), kayıtlı ve kayıtsız ticari markaları (hizmet markası dâhil), kayıtlı ve kayıtsız tasarımları, gizlilik dereceli bilgileri (ticari sırlar ve teknik bilgiler dâhil) ve fikri faaliyetten kaynaklanan diğer hakları ifade eder.

MADDE 4 **İŞ BİRLİĞİ ALANLARI**

Taraflar savunma sanayi ile ilgili olarak aşağıdaki alanlarda işbirliği yapacaklardır:

1. Tarafların Silahlı Kuvvetlerince ihtiyaç duyulan yedek parça, alet, savunma malzemesi, askerî sistemler, teknik gösterimler ve teknik teçhizata ilişkin ortak araştırma, geliştirme, üretim ve modernizasyon için uygun koşulların sağlanması,
2. Tarafların topraklarında askerî teçhizat alanında ortak araştırma, geliştirme ve üretim projeleri sonuçlarının uygulanması,
3. Savunma Sanayi Mal ve Hizmetleri alanında araştırma, tasarım, geliştirme ve üretim,
4. Her iki Tarafın alet ve teçhizatının modernizasyonunun yanı sıra Savunma Sanayi Mal Ve Hizmetlerinin üretimi ve tedariki alanlarında karşılıklı yardımlaşma,
5. Silah ve askerî teknik teçhizatın ve bunların parçalarının ortak üretimi ve daha da geliştirilmesi amacıyla; Tarafların ilgili makamları arasındaki anlaşmaların sonuçlandırılmasının teşvik edilmesi,
6. Kalite Güvencesinde Taraflarca kullanılan savunma sanayi standartları hakkında bilgi ve ilgili doküman ile bilimsel ve teknik bilgilerin mübadelesi,
7. Karşılıklı anlaşmayla ve Tarafların ulusal hassasiyetleri ile uluslararası düzenlemelerden kaynaklanan yükümlülükleri dikkate alınarak Tarafların ortak projelerinde üretilen nihaî ürünlerin Üçüncü Taraflara satışı,
8. İki Tarafın Silahlı Kuvvetlerinin envanterinde bulunan ihtiyaç fazlası savunma sanayi ürün ve hizmetlerinin Tarafların ilgili yasal mevzuatına uygun şekilde satılması, alınması veya başka ürün ve hizmetlerle ile mübadele edilmesine yönelik işbirliği yapılması.
9. Tarafların savunma sanayi kurumları ve firmaları arasında temaların, araştırma merkezlerine yapılacak teknik ziyaretlerin ve personel değişimlerinin teşvik edilmesi,
10. Taraflardan her birinin topraklarında müştereken üretilen ya da geliştirilen askerî ve savunma teçhizatlarının Taraflarca tedariki,
11. Her iki Tarafın ve mutabık kalındığı takdirde Üçüncü Tarafların savunma sanayi ürünlerine ilişkin üretim, geliştirme, teknoloji ve modernizasyon ortak programları için koşulların oluşturulması,
12. Taraflarca, ortak veya karşılıklı satış, tedarik, üretim, modernizasyon, teknoloji transferi, araştırma ve geliştirme yapılabilmesi için Savunma Sanayi Mal ve Hizmetlerine ilişkin projelerin yürütülmesi ve bu projelere yönelik çalışmaların Taraflar ve/veya Tarafların ilgili makamları arasında imzalanacak olan anlaşmalar, mutabakat muhtıraları, protokoller veya sözleşmeler kapsamında uygulanması,
13. Üçüncü Taraflar için ortak üretim ve ortak geliştirme konusunda Taraflar arasında anlaşmaların akdedilmesinin teşvik edilmesi,

14. Tarafların yetkisi dâhilinde askerî teknik kurumlar, savunma sanayi firmaları ve bakım-onarım tesisleri arasında işbirliği yapılması,

15. Taraflarca düzenlenen savunma sanayi fuarları ve sempozyumlarına karşılıklı katılım sağlanması.

MADDE 5 UYGULAMA ESASLARI

1. İşbu Anlaşmanın hayata geçirilmesine ve uygulanmasına ilişkin detaylar, Tarafların iç hukuklarında öngörülen onay süreçlerine tabi olacak ve işbu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller, sözleşmeler ve diğer düzenlemeler ile tanımlanacaktır.

2. Esas olarak, Taraflar sadece kendi savunma sanayileri ile ilgili konularda işbirliği yapacaklardır. Üçüncü Tarafların ilgi sahasına giren konuların işbirliğine dâhil edilmesi Taraflar arasında karşılıklı mutabakat ile mümkün olacaktır.

3. İşbirliği, Tarafların mevzuatı, ihtiyaçları ve çıkarları göz önünde bulundurularak, karşılıklılık ilkesine bağlı olarak tesis edilecektir.

4. Taraflar, Üçüncü Tarafların ortak üretim projelerine davet edilmesi konusu dâhil, kararlarını karşılıklı mutabakata göre alacaklardır.

5. Herhangi bir tamamlayıcı ve uygulama anlaşması, mutabakat muhtırası, protokol ve düzenlemenin feshedilmesi durumunda, Taraflar fesih bildirisinden önce başlanmış bütün yükümlülükleri tamamlamayı kabul ederler. Bu belgelerden herhangi birine ilişkin fesih bildirisi; Taraflarca müştereken sonuçlandırılacaktır ve yerine getirilmiş ve getirilmemiş yükümlülüklerin listesini de içerecektir.

6. Yazılı karşılıklı onay olmaksızın hiçbir Taraf işbu Anlaşma uyarınca ya da bu Anlaşma temelinde yapacakları tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca hibe edilecek, satılacak ya da ortak üretilecek malzeme, teknik bilgi ve belgeyi herhangi bir Üçüncü Tarafa veya Taraflara transfer etmeyecektir.

MADDE 6 YETKİLİ MAKAMLAR

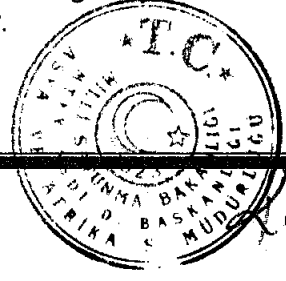
Bu Anlaşmanın uygulanması için yetkili makamlar;

Türkiye Cumhuriyeti için : Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı,

Nijer Cumhuriyeti için : Nijer Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı'dır.

MADDE 7 KARMA KOMİSYON

1. Karma Komisyonunda (Bundan böyle "Komisyon" olarak belirtilecektir) Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı heyetine, Milli Savunma Bakanlığı Müsteşar Teknoloji ve Koordinasyon Yardımcısı ve Millî Silahlanma Direktörü; Nijer Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı heyetine ise Nijer Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Genel Sekreteri başkanlık edecektir.

2. Komisyonun faaliyetlerini düzenlemek ve koordine etmekle görevli temas noktaları;
  - Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Savunma Sanayi Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı,
  - Nijer Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Askeri İş Birliğinden Sorumlu Direktörlüğü'dür.
3. Komisyonda her bir Tarafın üye sayısı yediyi aşmayacaktır. Gerektiğinde Komisyona, her bir Tarafın Silahlı Kuvvetleri, kurumları ve savunma sanayi firmalarından uzman personel dâhil edilebilecektir.
4. Bu Anlaşma kapsamında Komisyonun görev ve yetkileri;
  - a. Bu Anlaşmanın 4'üncü Maddesine göre, somut işbirliği alanlarını tespit etmek ve tanımlamak,
  - b. Ortaklaşa gerçekleştirilecek projeleri seçmek ve müşterek projelerin uygulanmasına yönelik en uygun işbirliği metotlarını tanımlamak,
  - c. Müşterek programların uygulanması sırasındaki işbirliği teklifinin gerçekleştirilmesini etkili kılacak bilgileri mübadele etmek,
  - d. Üçüncü ülkelerin ortak projelere katılması konusundaki teklif, tavsiye ve görüşleri ilgili makamlara sunmak,
  - e. Onaylanmış proje ve kararların gerçekleştirilmesi için gerekli belgelerin hazırlanması ve yayımlanmasını sağlamak,
  - f. Onaylanmış projelerin ve kararların uygulanmasını düzenli olarak kontrol etmek,
  - g. Bu Anlaşmanın uygulanmasını değerlendirmek ve gerektiğinde Anlaşmada yapılacak değişikliklere ilişkin teklifleri müzakere etmektir.
5. Komisyon toplantısına ilişkin faaliyetler, toplantının öngörülen tarihinden en az üç ay önce Kabul Eden Tarafın resmî daveti ile başlatılacaktır.
6. Gündemdeki tüm konular Komisyon toplantısından en az 30 gün önce belirlenmiş ve koordine edilmiş olacaktır.
7. Komisyon müşterek olarak mutabık kalınan tarihlerde en az üç yılda bir olmak üzere dönüşümlü olarak toplanacaktır.
8. Komisyon, bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkları, görüşmeler suretiyle 18'inci Madde uyarınca çözüme kavuşturacaktır.

MADDE 8

FİKRİ VE SINAİ MÜLKİYET HAKLARININ KORUNMASI

1. Tarafların Fikri ve Sinaî Mülkiyet Hakları, kendi sınırları içinde üretim hakları, üretim lisansının verilmesi, Üçüncü Taraflara satış, ortak projeler çerçevesinde gerçekleştirilen buluşlar ve yeni ürünlere ait patentlerin korunması ve teknoloji transferiyle ilgili hak ve yükümlülükleri; her bir proje için yapılacak uygulama anlaşmaları ile belirlenecektir. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma dâhilinde oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlayacaklardır. Bu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü kuran Anlaşmanın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılacaktır.

2. Bu uygulama anlaşmalarında; malî ve hukukî yükümlülükler yanında, araştırma, geliştirme, üretim, tedarik, teknik hizmetler, personel desteği ve altyapı hizmetlerinden kaynaklanan masraflardan doğacak karşılıklı borç ve alacakların tasfiye yöntemi, yeri, zamanı ve şartlarına ilişkin esas ve usuller ayrıntılı olarak belirtilecektir.

3. Taraflar arasında mübadele edilen savunma sanayi ile ilgili malzemenin veya bilgilerin, herhangi bir Üçüncü Tarafa verilmesi veya yayımlanması ancak Kaynak Tarafın yazılı izniyle mümkün olacaktır. Taraflar savunma sanayi alanındaki işbirliği kapsamında kamuya veya basına verilecek bilgi, belgeler ve açıklamalar üzerinde karşılıklı mutabakata varacaklardır.

4. Taraflar bu Anlaşma çerçevesinde diğer bir Tarafça verilen bütün malzeme, ürün ve bilginin yeniden üretimi, kopya edilmesi, kullanılması veya dağıtılması ile ilgili fikri ve sınai mülkiyet haklarına ve diğer sınırlamalara riayet edeceklerdir.

5. Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarının korunmasına ilişkin Anlaşma ile oluşturulan yükümlülükler işbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra da uygulanmaya devam edecektir.

MADDE 9 GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ, BELGE VE MALZEMENİN KORUNMASI

1. Taraflar, aşağıdaki tabloda gösterilen gizlilik derecesi seviyelerinin eş değerliğini ve gizlilik derecesi seviyelerine uygunluğunu kabul ederler:

TÜRKÇE:
ÇOK GİZLİ

GİZLİ

ÖZEL

HİZMETE ÖZEL

TASNİF DIŞI (TİCARİ HASSAS)

FRANSIZCA:

TRÈS SECRET

SECRET

CONFIDENTIEL

RESTREINT

NON CLASSIFIÉ (COMMERCIALEMENT SENSIBLE)

2. Her iki Taraf, bu Anlaşmaya dayanarak alınan, Gizlilik Dereceli Bilgiyi kendi ulusal gizlilik derecesi seviyesi ile yukarıdaki tabloda gösterilen eş değer işaretlere uygun olarak işaretlemeyi taahhüt eder.

3. Taraflar, karşılıklı işbirliğinin bir sonucu olarak üretilen ya da transfer edilen Gizlilik Dereceli Bilginin korunması için kendi ulusal kanunları ve bu Anlaşma uyarınca gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu tür bilgiyi de en azından kendi Gizlilik Dereceli Bilgisini korudukları eş değer güvenlik seviyesinde korumayı sağlayacaklardır.

4. Alan Taraf, Gizlilik Dereceli Bilgiyi Kaynak Taraftan yazılı ön izin almaksızın bir Üçüncü Tarafa transfer etmeyecektir.

5. Taraflar arasında karşılıklı işbirliği kapsamında mübadele edilen veya üretilen Gizlilik Dereceli Bilginin özel firmalara verilmesi veya açıklanması veya bu firmalara ait tesislerde bulundurulması sadece; Bilmesi Gereken Prensibine uygun olarak, bu firmaların ülkesindeki Yetkili Güvenlik Makamından alınmış uygun seviyeli Tesis Güvenlik Belgesine sahip olması halinde mümkün olacaktır. Gizlilik Dereceli Bilgi sadece; Bilmesi Gereken Prensibine uygun olarak ve tam olarak yetkilendirilmiş ve Yetkili Güvenlik Makamından uygun seviyede Kişi Güvenlik Belgesi almış şahıslara açıklanabilecektir.

6. Bu Anlaşma kapsamında, Tarafların ülkesindeki Yetkili Güvenlik Makamları ve/veya kuruluşlar arasında mübadele edilen ve/veya karşılıklı işbirliği ile üretilen Gizlilik Dereceli Bilgi, sadece transfer edilme amacına uygun olarak kullanılacaktır.

7. Gizlilik dereceli bilgilerin korunması ve bunların ifşasının önlenmesine ilişkin Anlaşma ile oluşturulan yükümlülükler işbu Anlaşmanın sona ermesinden sonra da uygulanmaya devam edecektir.

8. Gizlilik dereceli bilgilere verilen gizlilik derecesi sadece Kaynak Tarafça değiştirilebilir. Bu tür kararlar; Kaynak Tarafça, onu uygulayacak olan Alan Tarafa yazılı olarak derhâl bildirilecektir. Her iki Taraf da gizlilik dereceli bilgileri veren Tarafın yazılı onayı olmaksızın gizlilik dereceli bilgilerin gizlilik derecesinde değişiklik yapmayacaktır.

9. Tarafların karşılıklı işbirliği sürecinde üretilen bilgiye verilecek gizlilik derecesi, sadece karşılıklı onay ile belirlenecek, değiştirilecek veya iptal edilecektir. Bu tür bilgiye verilecek gizlilik derecesi konusunda anlaşmaya varılamazsa, Taraflar, herhangi biri tarafından önerilen daha yüksek seviyeyi kabul edeceklerdir.

10. Gizlilik Dereceli Bilgi ve Belgeler ile Ticari Hassas nitelikteki donanım ve yazılım, Taraflar arasında, hükümetten hükümete diplomatik kanallar aracılığıyla veya Tarafların Yetkili Güvenlik Makamlarınca mutabık kalınan diğer kanallar vasıtasıyla iletilecektir.

11. "ÖZEL" ve daha yüksek seviyede Gizlilik Dereceli Bilginin kullanıldığı her bir proje için imzalanacak sözleşmeye ek olarak, proje kapsamında güvenliğin sağlanmasına yönelik alınması gereken tedbirleri içeren bir proje güvenlik talimatı hazırlanacaktır.

12. "ÖZEL" veya daha yüksek seviyeli Gizlilik Dereceli Bilginin transferi, her bir proje için hazırlanacak proje güvenlik talimatında tanımlanacak usul ve esaslara göre gerçekleştirilecektir.

13. "ÖZEL"e kadar işaretlenen Gizlilik Dereceli Bilgi, Belge ve Malzeme ulusal yasalara uygun olarak imha edilecektir.

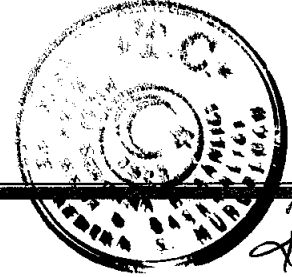
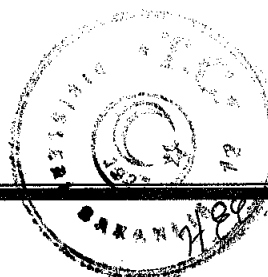
14. Diğer Tarafın bir kuruluşu ile bir gizlilik dereceli sözleşme yapmak isteyen ya da kendi kuruluşlarının birine bir gizlilik dereceli proje kapsamında diğer Tarafın topraklarında bir gizlilik dereceli sözleşme yapmasına yetki vermek isteyen bir Taraf, teklif edilen kuruluşun ilgili güvenlik sınıflandırma seviyeli Gizlilik Dereceli Bilgiye erişim yetkisi veren bir Tesis Güvenlik Belgesine sahip olduğuna ilişkin, kendi yetkili güvenlik makamı vasıtasıyla diğer Tarafın yetkili güvenlik makamından önceden yazılı onay alacaktır.

15. Niteliği itibariyle TASNİF DIŞI olup, ticari bakımdan hassasiyet arz eden veya mülkiyet hakkı ihtiva eden belgeler "Ticari Hassas" olarak işaretlenecektir.

16. Gizlilik Dereceli Bilginin ihlal edilmesi veya ihlal şüphesinin bulunması veya bu tür bilginin yetkisiz bir kişiye açıklanması hâlinde, ihlal veya açıklanmanın olduğu veya olmuş olabileceği yerdeki Taraf, kendi ulusal yasalarına ve düzenlemelerine uygun olarak gerekli tüm tedbirleri alacak ve bu durum ile alınan tedbir ve sonuçları hakkında diğer Tarafı derhal bilgilendirecektir.

17. Gizlilik Dereceli Bilgiye veya bunların muhafaza edildiği veya işlendiği alanlara nüfuzu gerektiren ziyaretler, sadece, ziyaretçinin uygun gizlilik derecesinde Kişi Güvenlik Belgesi ve Bilmesi Gereken Prensibinin olması koşuluyla ev sahibi ülkenin Yetkili Güvenlik Makamından ön yazılı izin alınmasından sonra uluslararası ziyaret prosedürleri çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

18. Taraflardan her birinin Yetkili Güvenlik Makamınca verilen Kişi Güvenlik Belgesi ve Tesis Güvenlik Belgesi, karşılıklı işbirliği projeleri kapsamında diğer Tarafın Yetkili Güvenlik Makamınca belgeli veren Tarafın Yetkili Güvenlik Makamından yapılacak yazılı teyit sonrasında tanınacaktır.

MADDE 10 KALİTE GÜVENCESİ

Taraflarca mutabık kalınması halinde, Kalite Güvencesi konusunda işbirliği Taraflar arasında imzalanacak olan müstakil bir anlaşma ile düzenlenecektir. Söz konusu anlaşmanın imzalanmasına ve yürürlüğe girmesine kadar konu ile ilgili usul ve genel prensipler, Tarafların ilgili kuruluşları arasında kendi mevzuatlarına uygun olarak yapılacak sözleşmelerde belirlenecektir.

MADDE 11 TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşmanın hükümleri, her bir ülkenin taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecek ve diğer devletlerin meşruiyetlerine, çıkarlarına, güvenliklerine ve ülke bütünlüklerine karşı kullanılmayacaktır.

MADDE 12 HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf topraklarında bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın yürürlükteki yasalarına, düzenlemelerine ve cezai yargısına tabi olacaklardır. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki Tarafın mevzuatında yer alan veya Taraflar için uygun olan bir ceza türü uygulanacaktır.
2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin gözetimine alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar edecektir.
3. Misafir Personel veya Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerden herhangi birinin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılamaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.
4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal etmeleri durumunda, Misafir Personelin faaliyetlerine Madde 6'da belirtilen Yetkili Makamlarca son verilebilecektir.
5. Gönderen Taraf, Misafir Personel üzerindeki münhasır disiplin yargı yetkisini, Kabul Eden Tarafın ülkesinde muhafaza eder.

MADDE 13 İDARİ KONULAR

1. Misafir Personele, bu Anlaşmada veya bu Anlaşma uyarınca imzalanacak tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelerde belirlenmiş olanlar dışında görevler verilmeyecektir.
2. Gönderen Tarafın asker personeli, görev yerlerinde kendi üniformalarını giyecektir.
3. Kabul Eden Taraf, lüzumlu hallerde, bu Anlaşmada belirtilen faaliyetlerin icrası için gerekli teçhizatı sağlamaya çaba gösterecektir.

MADDE 14
MALİ KONULAR

1. İşbu Anlaşma kapsamında bulunan işbirliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personelin maaş, konaklama, yemek hizmeti, ulaştırma, gündelik ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumlu olacaktır.
2. Faaliyetlerin ücretsiz olarak veya cari veya indirilmiş fiyatlar karşılığında düzenlenmesine mevzuatı çerçevesinde Kabul Eden Taraf karar verecektir.
3. Misafir Personel Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin borçlarını tasfiye edecektir. Borçların Misafir Personel tarafından ödenmemesi ve/veya acil geri çekilme halinde, Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek faturaya istinaden Gönderen Taraf tarafından ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Avro olarak ödenecektir.
4. Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaklardır.

MADDE 15
DİĞER HUSUSLAR

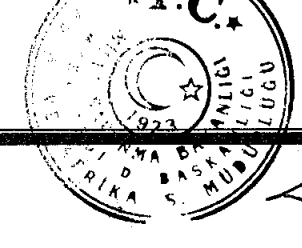
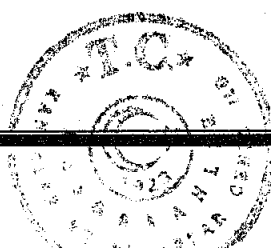
1. Gönderen Taraf, gerekli gördüğü zaman, personelinin geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf, böyle bir talep alır almaz, personelin dönüşü için bütün tedbirleri alacaktır.
2. Bir Misafir Personelin veya Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerden birinin ölümü halinde, Kabul Eden Taraf Gönderen Tarafı bilgilendirecek, cenazeyi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakledecek ve sevk edilene kadar uygun sıhhi koruma tedbirlerini alacaktır.

MADDE 16
ZARAR / ZİYAN VE TAZMİNATLAR

1. Taraflardan her biri, Misafir Personelin görevini yerine getirdiği sıradaki fiillerinden ötürü, karşı Tarafın mallarına verdiği zararları tazmin edecektir.
2. Kabul Eden Tarafın, Misafir Personelin ve Bakmakla Yükümlü Olunan Kişilerin şahıslarına ve mallarına, kasten veya ihmale dayalı olarak verilebilecek zarar ve ziyanlara ilişkin tazminat taleplerinin çözülmesinde Kabul Eden Tarafın kanunları uygulanacaktır.
3. Kasıt veya ağır ihmal bulunmadıkça, Taraflardan her biri, Resmî Görevin ifası sırasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde diğer Tarafa karşı taleplerinden feragat edeceklerdir.

MADDE 17
GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, yabancılara ilişkin kurallara tabi olacaktır.
2. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarında Kabul Eden Tarafın mevzuatında öngörülen pasaport ve gümrük prosedürlerine tabi olacaktır. Bununla birlikte, Kabul Eden Taraf, mevzuatı çerçevesinde gerekli idari kolaylıkları sağlayacaktır.

MADDE 18

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorumlanmasından ve uygulamasından doğacak uyuşmazlıkları, uluslararası mahkeme, hakem heyeti ya da Üçüncü Tarafa götürmeksizin Madde 7 uyarınca kurulmuş Komisyonda görüşmeler suretiyle çözüme kavuşturacaklardır. Uyuşmazlıkların çözümü sürecinde Taraflar yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edecektir.

2. Şayet uyuşmazlık Komisyonda ele alınışını izleyen 90 gün içinde çözülemezse, Türkiye Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı ve Nijer Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı Genel Sekreteri seviyesinde ele alınacaktır. Bu takdirde, konunun Tarafların ilgili makamlarına intikalini izleyen 30 gün içinde görüşmelere başlanacak, müteakip 45 gün içinde sonuç alınamadığı takdirde, Taraflardan her biri işbu Anlaşmanın 21'inci Maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

MADDE 19

DEĞİŞİKLİK

1. Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşmanın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde görüşmeler başlayacaktır. 90 gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflardan her biri işbu Anlaşmanın 21'inci Maddesinin 2'nci paragrafı uyarınca bu Anlaşmayı sona erdirebilecektir.

2. Üzerinde mutabık kalınan değişiklikler, bu Anlaşmanın yürürlüğe girişini düzenleyen 20'nci Maddedeki usul uyarınca yürürlüğe girecektir. Bütün değişiklik ve gözden geçirmeler yazılı olarak yapılacaktır.

MADDE 20

ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

İşbu Anlaşma, Tarafların, onay ve yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

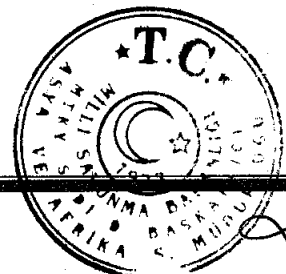
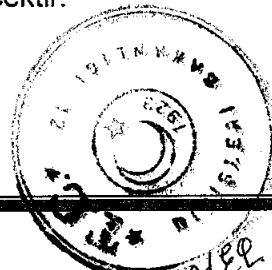
MADDE 21

YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan herhangi biri diğerine Anlaşmanın yürürlük süresinin bitiminden 90 gün öncesinden diplomatik yollarla yazılı olarak sona erdirmeye bildirimi göndermediği takdirde Anlaşma birbirini izleyen birer yıllık süreler için kendiliğinden uzayacaktır.

2. Eğer bu Anlaşmanın gözden geçirilmesinde veya değişiklik yapılmasında veya bir uyuşmazlığın çözümünde Taraflar arasında mutabakat sağlanamazsa Taraflardan her biri bu Anlaşmayı diplomatik yollardan iletilen yazılı bir bildirim ile sona erdirebilecektir. İşbu Anlaşmanın feshi, bildirimin alınmasından 90 gün sonra hüküm doğuracaktır.

3. Fesih hükümleri bu Anlaşmanın feshinden önce kararlaştırılmış ve başlatılmış olan proje, program ve sözleşmenin uygulanmasını etkilemeyecektir.

MADDE 22
METİN VE İMZA

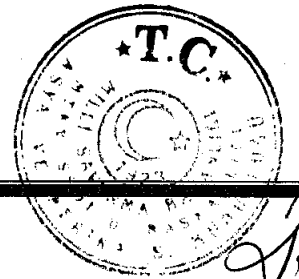
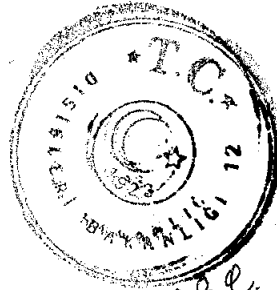
İstanbul'da 06 Mayıs 2015 tarihinde, Türkçe ve Fransızca dillerinde her biri aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer asıl nüsha olarak imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

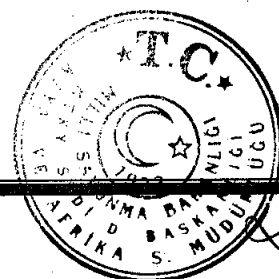
İsmet YILMAZ
Millî Savunma Bakanı

NIJER CUMHURİYETİ ADINA

Karidjo MAHAMADOU
Millî Savunma Bakanı

ACCORD DE COOPÉRATION
DANS LE DOMAINE DE L'INDUSTRIE DE LA DÉFENSE
ENTRE
LA RÉPUBLIQUE DE TURQUIE
ET
LA RÉPUBLIQUE DU NIGER

ACCORD DE COOPÉRATION DANS LE DOMAINE DE L'INDUSTRIE DE LA DÉFENSE ENTRE LA RÉPUBLIQUE DE TURQUIE ET LA RÉPUBLIQUE DU NIGER

PRÉAMBULE

La République de Turquie, d'une part et la République du Niger, d'autre part (dénommées séparément «la Partie» et conjointement «les Parties»);

Confirmant leurs engagements aux buts et aux principes de la Charte des Nations Unies,

Soulignant que les relations d'amitié et de coopération, qui seront développées et renforcées sur la base des principes de l'avantage mutuel et de l'égalité des droits, contribueront aux intérêts communs des deux pays, de même qu'à la paix et la sécurité mondiales,

Exprimant leur volonté de développer la coopération dans l'industrie de la défense en utilisant leurs capacités scientifiques et techniques dans le domaine du matériel militaire et des armes,

Adhérant aux principes de réciprocité et de respect mutuel,

Sont convenues de ce qui suit:

ARTICLE 1 OBJECTIF

L'objectif du présent Accord est l'établissement de la coopération dans le domaine de l'industrie de la défense entre les Parties en améliorant les capacités de l'industrie de la défense des Parties par une coopération plus efficace dans les domaines du développement, de la production, des achats, de l'entretien des biens et des services de défense, et du soutien technique et logistique pertinents.

ARTICLE 2 CHAMP D'APPLICATION

Le présent Accord couvre les principes des activités de coopération mutuelle dans le domaine de l'industrie de la défense entre les autorités compétentes et/ou les organisations/sociétés de l'industrie de la défense des Parties.

ARTICLE 3 DEFINITIONS

1. Le terme «Accord» désigne l'Accord de Coopération dans le Domaine de l'Industrie de la Défense entre la République de Turquie et la République du Niger.
2. Le terme «Biens et Services de l'Industrie de la Défense» désigne les armes et le matériel militaire, avec le soutien logistique y relatif, et le matériel et le service requis pour la recherche, le développement et la production de ces armes et matériel militaire.
3. Le terme «Coopération» désigne les activités entreprises par les Parties sur la base du principe de réciprocité aux fins du présent Accord en conformité avec leurs propres lois et règlements applicables.

4. Le terme «Commission mixte», désigne la commission composée des représentants du Ministère de la Défense Nationale de la République de Turquie et des représentants du Ministère de la Défense Nationale de la République du Niger, dans laquelle les deux Parties seront représentées de manière égale et qui est responsable de l'exécution des fonctions concernant la mise en œuvre, l'évaluation et, le cas échéant, les modifications des dispositions du présent Accord.
5. Le terme «Mission officielle» désigne la mission qui sera effectuée conformément au présent Accord ou aux autres accords conclus sur la base du présent Accord.
6. Le terme «Partie d'envoi» désigne la Partie qui envoie du personnel, du matériel et de l'équipement sur le territoire de la Partie d'accueil conformément aux fins du présent Accord.
7. Le terme «Partie d'accueil» désigne la Partie recevant sur son territoire du personnel, du matériel et de l'équipement envoyés par la Partie d'envoi pour la mise en œuvre du présent Accord.
8. Le terme «Personnel invité» désigne le personnel militaire et/ou civil d'une Partie envoyé sur le territoire de l'autre Partie pour la mise en œuvre du présent Accord.
9. Le terme «Personnes à charge» désigne les personnes qui dépendent du Personnel invité qui est responsable de s'en occuper conformément à sa propre législation nationale.
10. Le terme «Tiers» désigne toute personne, entité, organisation ou gouvernement de tout pays, État ou organisation internationale autre que les Parties ou leurs représentants légaux.
11. Le terme «Assurance de qualité» désigne toutes les activités assurant la conformité des produits ou services de défense aux exigences de production, de performance et d'utilisation selon les procédures, les normes, les règles et les spécifications techniques pertinentes convenues entre les Parties.
12. Le terme «Partie d'origine» désigne la Partie ou l'Organisation internationale sous l'autorité de laquelle l'information, le document ou le matériel classifié sont produits.
13. Le terme «Partie Réceptrice» désigne la Partie qui reçoit l'information, le document et ou le matériel classifiés de la Partie d'origine.
14. Le terme «Information, document et matériel classifiés» désigne toute information, document ou matériel, quel que soit sa forme ou son type ou son moyen de transmission, qui porte une marque de classification et qui nécessite une protection contre l'accès, l'utilisation ou la destruction non autorisés en raison des intérêts pour la sécurité nationale et conformément à la législation nationale.
15. Le terme «Autorité de sécurité compétente» désigne l'autorité qui est responsable de la sécurité de l'information, des documents et du matériel classifiés dans le cadre du présent Accord et conformément aux lois et règlements nationaux de chaque Partie.
16. Le terme «Commercialement sensible» désigne les documents qui sont par nature NON-CLASSIFIÉS mais qui sont cependant sujets à des droits de propriété et sont commercialement sensibles.
17. Le terme «Certificat de sécurité d'installation» désigne la licence officielle, accordée par l'autorité de sécurité compétente de chaque partie conformément à ses lois et réglementations nationales, attestant que les mesures de protection prévues correspondent à la classification de sécurité requise en tenant compte de l'emplacement de l'installation, des conditions environnementales et des menaces internes et externes potentielles auxquelles elle peut faire face, afin d'assurer la sécurité physique des informations, des documents et du matériel classifiés qui s'y trouvent ou peuvent s'y trouver ou du projet classifié qui y est mené.

18. Le terme «Principe de besoin de connaître» désigne la nécessité d'avoir accès aux informations, aux documents et au matériel classifiés dans le cadre de la mission officielle et/ou pour l'exécution d'une tâche concrète.

19. Le terme «Certificat de sécurité du personnel» désigne le document officiel, délivré par l'autorité de sécurité compétente de chaque partie conformément à ses lois et réglementations nationales, attestant que dans le cadre du principe de besoin de connaître, une personne peut avoir accès aux informations, aux documents et au matériel classifiés ou au projet classifié ou autorisant l'entrée aux endroits où ceux-ci sont conservés ou réalisés.

20. Le terme «Droits de propriété intellectuelle et industrielle» désigne tous les droits et les droits d'auteur en ce qui concerne les inventions (y compris les droits de brevet), les marques commerciales déposées et non déposées (y compris les marques de services), les dessins et modèles déposés et non déposés et les informations classifiées (y compris les secrets commerciaux et le savoir-faire) et tout autre droit découlant de l'activité intellectuelle dans le domaine industriel, scientifique, littéraire et artistique reconnu sur les territoires des Parties.

ARTICLE 4 DOMAINES DE COOPÉRATION

Les Parties coopèrent dans les domaines suivants concernant l'industrie de la défense:

1. L'établissement des conditions appropriées pour la recherche, le développement, la production et la modernisation communs concernant les pièces de rechange, les outils, le matériel de défense, les systèmes militaires, les démonstrations techniques et les équipements techniques qui sont nécessaires aux Forces armées des Parties,
2. La mise en œuvre des résultats des projets communs de recherche, de développement et de production dans le domaine des équipements militaires sur les territoires des Parties,
3. La recherche, la conception, le développement et la production dans le domaine des produits et des services de l'industrie de la défense,
4. L'assistance mutuelle dans les domaines de la production et de l'approvisionnement des produits et des services de l'industrie de la défense ainsi que la modernisation des outils et des équipements des deux Parties,
5. L'encouragement de la conclusion des accords entre les autorités compétentes des Parties afin de produire en commun et développer davantage les armes et le matériel technique militaires et leurs pièces,
6. L'échange des informations scientifiques et techniques ainsi que des informations et des documents pertinents sur les normes de l'industrie de défense utilisées par les Parties pour l'assurance de qualité,
7. Les ventes des biens finis produits par des projets communs des parties à des Tiers par un accord réciproque en tenant compte des sensibilités nationales des Parties et leurs obligations découlant des règlements internationaux,
8. La coopération sur la vente, l'achat ou l'échange avec d'autres produits et services de l'excédent des produits et des services de l'industrie de la défense se trouvant dans l'inventaire des Forces armées des deux Parties, en conformité avec la législation applicable des Parties,
9. L'encouragement des contacts, des visites techniques aux centres de recherche et les échanges de personnel entre les institutions et les sociétés de l'industrie de la défense des Parties,

10. Les achats par les Parties des équipements militaires et de défense qui sont fabriqués ou développés conjointement sur le territoire de chacune des Parties,
11. La création des conditions appropriées pour les programmes conjoints de production, développement, technologie et modernisation liés aux produits de l'industrie de la défense des deux Parties, et en cas d'accord, les produits de l'industrie de la défense de Tiers,
12. L'exécution des projets concernant l'industrie des biens et des services de la défense par les Parties pour effectuer les ventes conjointes ou mutuelles, les achats, la production, la modernisation, le transfert de technologie, la recherche et le développement et la mise en œuvre des travaux concernant ces projets dans le cadre des accords, des protocoles d'entente, des protocoles ou des contrats à signer entre les Parties et/ou les autorités compétentes des Parties,
13. L'encouragement à la conclusion d'accords entre les Parties sur la production conjointe et le développement conjoint pour des Tiers,
14. La coopération entre les institutions militaires techniques, les sociétés de l'industrie de la défense et des installations d'entretien et de réparation sous l'autorité des Parties,
15. La participation réciproque aux foires et colloques de l'industrie de la défense organisés par les Parties.

ARTICLE 5

PRINCIPES DE MISE EN ŒUVRE

1. Les détails concernant l'exécution et la mise en œuvre du présent Accord seront définis par des accords complémentaires et d'application, des protocoles d'entente, des protocoles, des contrats et autres arrangements conformes aux dispositions du présent Accord et qui seront soumis aux processus de ratification prévus dans la législation nationale des Parties.
2. En principe, les Parties coopéreront uniquement dans les domaines liés à leurs propres industries de défense. L'intégration de questions qui sont dans l'intérêt de Tiers dans la coopération est possible par le commun accord des Parties.
3. La coopération est établie selon le principe de réciprocité en tenant compte de la législation, des besoins et des intérêts des Parties.
4. Les Parties décideront d'un commun accord, y compris l'invitation de Tiers à participer aux projets de coproduction.
5. En cas de résiliation de tout accord complémentaire et d'application, de protocole d'entente, de protocole ou d'arrangement, les Parties acceptent de compléter toutes les obligations qui ont débuté avant la notification de la résiliation. La déclaration de résiliation concernant l'un de ces documents devra être conclue conjointement par les Parties et comportera également une liste des obligations remplies et non remplies.
6. Aucune des Parties ne transfère à un ou à des Tiers, sans consentement mutuel écrit, du matériel, de l'information et des documents techniques qui seront donnés, vendus ou co-produits conformément au présent Accord ou aux accords complémentaires et d'application, protocoles d'entente, protocoles et arrangements conclus sur la base du présent Accord.

ARTICLE 6 AUTORITÉS COMPÉTENTES

Les autorités suivantes sont responsables de la mise en œuvre du présent Accord:

Pour la République de Turquie : le Ministère de la Défense Nationale de la République de Turquie

Pour la République du Niger : le Ministère de la Défense Nationale de la République du Niger.

ARTICLE 7 COMMISSION MIXTE

1. Dans la Commission mixte (ci-après dénommée la « Commission »), la délégation du Ministère de la Défense nationale de la République de Turquie sera conduite par le Sous-secrétaire d'État adjoint pour la Technologie et la Coordination du Ministère de la Défense Nationale et Directeur d'Armement national, tandis que la délégation du Ministère de la Défense Nationale de la République du Niger sera conduite par le Secrétaire Général du Ministère de la Défense Nationale de la République du Niger.
2. Les points de contact chargés d'organiser et de coordonner les activités de la Commission seront;
  - Le Département des Relations Extérieures de l'Industrie de la Défense du Ministère de la Défense Nationale de la République de Turquie
  - La Direction chargée de la Coopération Militaire du Ministère de la Défense Nationale de la République du Niger.
3. Le nombre des membres de chaque partie dans la Commission ne dépassera pas sept. Si nécessaire, le personnel expert des Forces armées, des institutions et des sociétés de l'industrie de la défense de chacune des Parties pourront être inclus dans la Commission.
4. Conformément à cet Accord, les fonctions et les compétences de la Commission seront comme suit:
  - a. La détermination et la définition des domaines concrets de coopération conformément à l'Article 4 du présent Accord,
  - b. La sélection des projets qui seront réalisés conjointement et l'identification des moyens coopération les plus appropriés pour la mise en œuvre de projets communs,
  - c. L'échange d'informations visant à rendre effective la réalisation de toute proposition de coopération lors de la mise en œuvre de programmes conjoints,
  - d. La soumission de propositions, de recommandations et d'avis aux autorités compétentes concernant la participation de pays tiers à des projets conjoints,
  - e. Assurer la préparation et la publication des documents nécessaires pour la réalisation des projets et des décisions approuvés,
  - f. La surveillance régulière de la mise en œuvre des projets et des décisions approuvés,
  - g. L'évaluation de la mise en œuvre du présent Accord et si nécessaire la négociation de propositions concernant les modifications à apporter à l'Accord.

5. Les travaux concernant la réunion de la Commission commenceront sur invitation officielle de la Partie d'accueil au moins trois mois avant la date prévue de la réunion.
6. Tous les points inscrits à l'ordre du jour seront déterminés et coordonnés au moins 30 jours avant la réunion de la Commission.
7. La Commission se réunira alternativement à des dates convenues ensemble au moins une fois tous les trois ans.
8. La Commission règlera les différends découlant de l'interprétation et l'application du présent Accord par des négociations conformément à l'Article 18.

ARTICLE 8

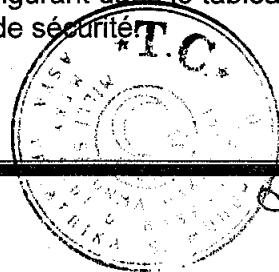
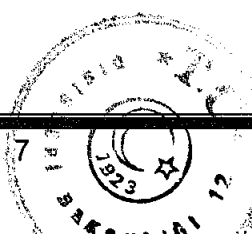
PROTECTION DES DROITS DE PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE ET INDUSTRIELLE

1. Les droits et les obligations des Parties concernant leurs droits de propriété intellectuelle et industrielle, les droits de production au sein de leurs propres territoires, la délivrance de la licence de production, la vente à des Tiers, la préservation des brevets des nouveaux produits et les inventions réalisées dans le cadre des projets communs et le transfert de la technologie seront déterminés par les accords d'application à conclure pour chaque projet commun. Les Parties, dans le cadre de leur législation nationale et des accords internationaux auxquels elles sont parties, protégeront efficacement les droits de propriété intellectuelle qui seront établis et transférés sur la base de cet Accord. Dans le cadre du présent Accord, la notion de propriété intellectuelle sera considérée telle qu'elle est définie dans l'Article II de la Convention instituant l'Organisation Mondiale de la Propriété Intellectuelle signée le 14 juillet 1967 à Stockholm.
2. Dans ces accords d'application, outre les obligations financières et juridiques, les principes et les procédures concernant la manière, le lieu, la date et les modalités de la liquidation des dettes et des créances réciproques découlant de toute dépense résultant de la recherche, du développement, de la production, des achats, des services techniques, du soutien en personnel et des services d'infrastructure, seront décrits en détail.
3. La délivrance à un Tiers ou la publication du matériel et des informations échangés entre les Parties concernant l'industrie de la défense sera seulement possible avec le consentement écrit de la Partie d'origine. Les Parties conviendront mutuellement des informations, des documents et des déclarations à donner au public et à la presse dans le cadre de la coopération dans le domaine de l'industrie de la défense.
4. Les parties respecteront les droits de propriété intellectuelle et industrielle et les autres restrictions concernant la reproduction, la duplication, l'utilisation ou la distribution de tous les matériaux, produits et informations qui sont fournis par l'autre Partie dans le cadre du présent Accord.
5. Les engagements fixés dans l'Accord relatif à la protection des droits de propriété intellectuelle et industrielle continueront à s'appliquer même après que le présent Accord ait pris fin.

ARTICLE 9

PROTECTION DES INFORMATIONS, DU DOCUMENT ET DU MATERIEL CLASSIFIÉS

1. Les Parties conviennent que les niveaux de classification de sécurité figurant dans le tableau ci-dessous sont équivalents et correspondent aux niveaux de classification de sécurité

TURQUE:
ÇOK GİZLİ
GİZLİ
ÖZEL
HİZMETE ÖZEL
TASNİF DIŞI (TİCARİ HASSAS)

FRANÇAIS:
TRÈS SECRET
SECRET
CONFIDENTIEL
RESTREINT
NON CLASSIFIÉ (COMMERCIALEMENT SENSIBLE)

2. Les deux Parties s'engagent à marquer les informations classifiées reçues en vertu du présent Accord conformément à leurs niveaux de classification de sécurité nationales et avec les marquages équivalents précisés dans le tableau ci-dessus.
3. Les Parties prendront toutes les mesures nécessaires, dans le cadre de leur législation nationale et du présent Accord, pour la protection des informations classifiées qui sont fournies ou transférées à la suite de la coopération mutuelle et veilleront également, à assurer à cette information au moins la même protection que celle prévue pour leurs propres informations classifiées avec un niveau de classification équivalent.
4. La Partie Réceptrice ne transférera pas d'informations classifiées à un Tiers sans autorisation écrite préalable de la Partie d'origine.
5. Les informations classifiées qui seront échangées ou fournies dans le cadre de la coopération mutuelle entre les Parties ne pourront être données ou divulguées à des sociétés privées ou gardées dans les installations de ces sociétés uniquement dans les cas où ces sociétés détiennent un certificat de sécurité d'installation de niveau approprié délivré par leur autorité compétente de sécurité, dans le cadre du principe du besoin de connaître. Les informations classifiées ne pourront être divulguées qu'à des personnes dûment autorisées, titulaires d'un certificat de sécurité du personnel de niveau approprié délivré par leur autorité compétente de sécurité, dans le cadre du principe du besoin de connaître.
6. Les informations classifiées qui sont échangées et/ou produites par la coopération mutuelle entre les autorités compétentes de sécurité et/ou les organisations se trouvant sur les territoires des Parties ne pourront être utilisées que conformément à l'objectif de leur transmission en vertu de cet Accord.
7. Les engagements fixés dans l'Accord concernant la protection des informations classifiées et leur non divulgation continueront de s'appliquer même après que le présent Accord ait pris fin.
8. Le niveau de classification de sécurité attribué aux informations classifiées ne peut être modifié que par la Partie d'origine. De telles décisions seront immédiatement notifiées par écrit par la Partie d'origine à la Partie Réceptrice qui les appliquera. Aucune des Parties ne modifiera le niveau de classification attribué à des informations classifiées sans le consentement écrit de la Partie d'origine qui a fourni ces informations classifiées.
9. Le niveau de classification de sécurité à attribuer aux informations produites dans le processus de la coopération mutuelle entre les Parties ne sera déterminé, modifié ou annulé que par consentement mutuel. En cas de désaccord sur le niveau de classification de sécurité à attribuer à ces informations, les Parties adopteront le niveau le plus élevé proposé par l'une d'entre elles.
10. Les informations et les documents classifiés ainsi que le matériel et les logiciels commercialement sensibles seront transmis entre les Parties par la voie diplomatique de gouvernement à gouvernement ou par l'intermédiaire d'autres canaux approuvés par les autorités de sécurité compétentes des Parties.
11. Des instructions de sécurité de projet portant sur les mesures à prendre pour assurer la sécurité dans le cadre du projet doivent être préparées sous forme d'annexe au contrat à signer pour chaque projet dans lequel les informations classifiées sont utilisées au niveau de classification de sécurité «CONFIDENTIEL» et supérieur.

12. Le transfert d'informations classifiées au niveau de classification «CONFIDENTIEL» ou supérieur est effectué conformément aux procédures et aux principes définis dans les instructions de sécurité qui seront préparées pour chaque projet.

13. Les informations, les documents et le matériel portant un niveau de classification inférieur ou égal à «CONFIDENTIEL» seront détruits conformément aux lois nationales.

14. Une Partie qui souhaite conclure un contrat classifié avec une organisation de l'autre Partie, ou qui souhaite autoriser l'une de ses propres organisations à conclure un contrat classifié sur les territoires de l'autre Partie dans le cadre d'un projet classifié doit obtenir à l'avance, à travers sa propre autorité de sécurité compétente, la confirmation écrite de l'autorité de sécurité compétente de l'autre Partie, attestant que l'organisation proposée est titulaire d'un Certificat de sécurité d'installation qui autorise l'accès à des informations classifiées à un niveau de classification de sécurité pertinent.

15. Les documents qui sont sans classification de par leur nature mais commercialement sensibles ou qui contiennent des droits de propriété doivent porter la marque «Commercialement sensible».

16. Dans le cas où les informations classifiées sont violées, ou il y a une suspicion de violation, ou des informations ont été divulguées à une personne non autorisée, la Partie où la violation ou la divulgation a eu lieu ou a pu se produire prendra toutes les mesures nécessaires conformément à ses lois et ses règlements nationaux et doit immédiatement informer l'autre Partie de cette situation ainsi que des mesures prises et leurs résultats.

17. Les visites qui nécessitent l'accès à des informations classifiées ou aux zones dans lesquelles celles-ci sont conservées ou traitées doivent être effectuées seulement dans le cadre des procédures de visite internationale à la suite de la réception de l'autorisation écrite préalable de l'autorité de sécurité compétente du pays d'accueil et à condition que le visiteur ait le certificat de sécurité du personnel au niveau de classification approprié et que le principe du besoin de connaître soit appliqué.

18. Le certificat de sécurité d'installation et le certificat de sécurité du personnel accordés par l'autorité de sécurité compétente de chaque Partie seront reconnus par l'autorité de sécurité compétente de l'autre partie dans le cadre des projets de coopération mutuelle suite à la confirmation écrite de l'autorité de sécurité compétente de la partie qui a délivré ces certificats.

ARTICLE 10 ASSURANCE DE QUALITÉ

Si les Parties en conviennent, la coopération sur l'assurance de qualité sera établie par un accord distinct qui sera signé entre les Parties. Jusqu'à la signature et l'entrée en vigueur dudit accord, les procédures et les principes généraux doivent être spécifiés dans les contrats qui seront conclus entre les organismes compétents des Parties conformément à leurs législations nationales.

ARTICLE 11 ENGAGEMENTS DES PARTIES PROVENANT D'AUTRES ACCORDS INTERNATIONAUX

Les dispositions du présent Accord n'affectent pas les engagements des Parties découlant de tout autre accord international auquel l'un ou l'autre des pays est partie et ne doivent pas être utilisées contre la légitimité, les intérêts, la sécurité et l'intégrité territoriale d'autres Etats.

ARTICLE 12

QUESTIONS JURIDIQUES

1. Le personnel invité et les personnes à sa charge seront soumis aux lois et aux règlements en vigueur et à la juridiction pénale de la Partie d'accueil au cours de leur présence sur le territoire de la Partie d'accueil, y compris leur entrée, séjour et départ. Dans les cas où la juridiction de la Partie d'accueil est appliquée et le jugement prévoit une peine qui n'existe pas dans la législation de la Partie d'envoi, un type de peine qui existe dans la législation des deux Parties ou qui convient aux Parties sera appliqué.
2. Au cas où le Personnel invité ou les personnes à sa charge sont détenus ou arrêtés, la Partie d'accueil doit immédiatement en informer la Partie d'envoi.
3. Dans le cas où un membre du personnel invité ou une personne à sa charge est confrontée à une enquête judiciaire ou à un procès dans la Partie d'accueil, cette personne aura le droit de bénéficier de la protection juridique généralement admise qui ne doit pas être inférieure à celle dont bénéficient les ressortissants de la Partie d'accueil.
4. Il peut être mis fin aux activités du Personnel invité par les autorités compétentes définies à l'Article 6 si ces activités enfreignent la loi de la Partie d'accueil.
5. La Partie d'envoi conserve sa juridiction disciplinaire exclusive sur le personnel invité se trouvant sur le territoire de la Partie d'accueil.

ARTICLE 13

QUESTIONS ADMINISTRATIVES

1. Aucune mission ne sera affectée au Personnel invité autre que celles spécifiées dans le présent Accord les accords complémentaires et d'application, les protocoles d'entente, les protocoles et les arrangements à signer conformément au présent Accord.
2. Le personnel militaire de la Partie d'envoi portera son propre uniforme dans son lieu de travail.
3. La Partie d'accueil essaiera, le cas échéant, de fournir le matériel nécessaire pour mener à bien les activités définies dans le présent Accord.

ARTICLE 14

QUESTIONS FINANCIÈRES

1. La Partie d'envoi est responsable du salaire, du logement, de la restauration, du transport, de l'indemnité journalière et des autres droits financiers du Personnel invité qui est affecté pour la mise en œuvre des activités de coopération dans le cadre du présent Accord.
2. La Partie d'accueil décidera, dans le cadre de sa législation, si les activités sont organisées gratuitement ou moyennant paiement à prix courants ou réduits.
3. Le personnel invité remboursera ses dettes et celles des personnes à sa charge quand il quittera définitivement la Partie d'accueil. Si le Personnel invité n'a pas remboursé ses dettes et/ou en cas d'un retrait d'urgence, les dettes du Personnel invité et celles des personnes à sa charge seront versées par la Partie d'envoi en Euro au taux de change en vigueur à la date du paiement selon la facture émise par la Partie d'accueil.
4. Le personnel invité et les personnes à charge sont soumis à la législation fiscale en vigueur dans la Partie d'accueil au cours de leur entrée, séjour et départ.

ARTICLE 15 AUTRES QUESTIONS

1. La Partie d'envoi se réserve le droit de rappeler son personnel en cas de nécessité. La Partie d'accueil prendra toutes les mesures pour le retour du personnel dès qu'il reçoit une telle demande.
2. En cas de décès d'un membre du Personnel invité ou de l'une des personnes à charge, la Partie d'accueil informera la Partie d'envoi, transportera le corps du défunt à l'aéroport international le plus proche sur son territoire et prendra les mesures de protection sanitaires appropriées jusqu'à son transport.

ARTICLE 16 DOMMAGES/PERTES ET INDEMNISATION

1. Chaque Partie compensera l'autre Partie pour un dommage causé aux biens de ce dernier résultant d'actes du Personnel invité lors de l'exécution de ses tâches.
2. Les lois de la Partie d'accueil seront appliquées pour régler les demandes d'indemnisation de pertes ou de dommages causés, intentionnellement ou par négligence, aux personnes et aux propriétés de la Partie d'accueil, par le Personnel invité et les personnes à charge.
3. Sauf en cas de faute intentionnelle ou de négligence grave, chacune des Parties renonce à tout recours contre l'autre Partie pour les blessures ou le décès de son personnel lors de l'exercice de sa mission officielle.

ARTICLE 17 DOUANES ET PROCÉDURES DE PASSEPORT

1. Le Personnel invité et les Personnes à charge seront soumis aux règles applicables aux étrangers sur le territoire de la Partie d'accueil.
2. Le Personnel invité et les personnes à charge seront soumis aux procédures douanières et de passeport de l'État d'accueil au cours de leur entrée sur le territoire de cet État et de leur départ de ce dernier. Toutefois, l'État d'accueil assurera les facilités administratives nécessaires dans le cadre de sa législation.

ARTICLE 18 REGLEMENT DES DIFFÉRENDS

1. Les parties régleront au sein de la commission établie à cet effet et conformément aux dispositions de l'article 7, tout différend découlant de la mise en œuvre ou de l'interprétation du présent Accord, sans porter ce différend auprès d'un tribunal international, d'un conseil d'arbitrage ou d'un Tiers. Pendant le processus de règlement, les parties continueront à remplir leurs engagements.
2. Si le différend n'est pas réglé au sein de la Commission dans les 90 jours à partir de sa date d'apparition, il sera traité au niveau du Sous-secrétaire d'État du Ministère de la Défense Nationale de la République de Turquie et du Secrétaire Général du Ministère de la Défense Nationale de la République du Niger. Dans ce cas, des négociations seront engagées dans les 30 jours suivant la notification de la question aux autorités compétentes des Parties et si aucune solution n'est trouvée dans les 45 jours suivants, chaque partie pourra dénoncer le présent Accord conformément au paragraphe 2 de son article 21.

ARTICLE 19 MODIFICATION

1. Si nécessaire, chacune des Parties pourra proposer la modification ou la révision du présent Accord par la voie diplomatique. Les négociations commencent dans les 30 jours suivant la réception d'une proposition écrite. Si aucun consensus n'est trouvé dans les 90 jours, chaque Partie pourra dénoncer le présent Accord conformément au paragraphe 2 de son article 21.
2. Les modifications convenues entreront en vigueur conformément à la procédure prévue à l'article 20 régissant l'entrée en vigueur du présent Accord. Toutes les modifications et révisions seront réalisées par écrit.

ARTICLE 20 RATIFICATION ET ENTRÉE EN VIGUEUR

Le présent Accord entrera en vigueur à la date de réception de la dernière notification écrite par laquelle les parties se notifieront mutuellement, par la voie diplomatique, l'accomplissement de leurs procédures juridiques internes nécessaires pour son entrée en vigueur.

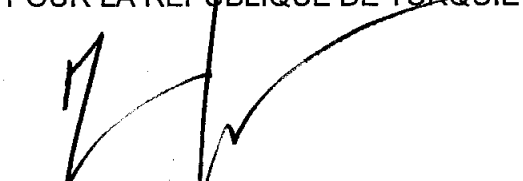
ARTICLE 21 DURÉE ET DÉNONCIATION

1. Le présent Accord restera en vigueur pour une période de cinq ans à partir de sa date d'entrée en vigueur. Le présent Accord sera tacitement reconduit pour des périodes successives d'un an, sauf si l'une des Parties transmet à l'autre par écrit et par la voie diplomatique une notification de dénonciation 90 jours avant son terme.
2. Si aucun accord ne peut être conclu entre les parties au cours de la révision ou de la modification du présent Accord ou du règlement d'un différend, chaque partie peut dénoncer le présent Accord par une notification écrite par la voie diplomatique. La dénonciation entrera en vigueur 90 jours après la réception de la notification.
3. Les dispositions relatives à la dénonciation n'affecteront pas les projets, les programmes et les contrats décidés et entamés avant la fin du présent Accord.

ARTICLE 22 TEXTE ET SIGNATURE

Fait à Istanbul le 06 mai 2015, en deux exemplaires originaux en langues Turque et Française, tous les deux textes faisant également foi.

POUR LA RÉPUBLIQUE DE TURQUIE

Ismet YILMAZ
Ministre de la Défense Nationale

POUR LA RÉPUBLIQUE DU NIGER

Karidio MAHAMADOU
Ministre de la Défense Nationale